मंगलसेन नगरपालिका

आ.व.२०७८/०७९ को
नीति तथा कार्यक्रम

मंगलसेन नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
मंगलसेन, अछाम
सुदुरपश्चिम प्रदेश नेपाल

२०७८ साल असार ७ गते सोमबार

मंगलसेन नगरपालिका नगर कार्यपालिकाका नगर प्रमुख श्री पदम बहादुर बोहराज्यूद्वारा प्रस्तुत

आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

उपस्थित,

नगर उपप्रमुखज्यू,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,

मंगलसेन नगरपालिका वडा नं १ देखि १४ वडाका अध्यक्षज्यूहरु,

नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, सञ्चारकर्मी र प्रत्यक्ष प्रशारण सुनिरहनु भएका आम नगरवासी आमा बुवा दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरु,

१. नेपालको संविधान बमोजिम राष्ट्रको सर्वाङ्गीण विकासका लागि संघीय प्रणाली लागू भएर स्थानीय सरकार गठन भई योजनाबद्ध विकासको थालनी भएको चार वर्ष पुरा भएको अवसरमा मंगलसेन नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस नगर कार्यपालिकामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुशी लागेको छ ।

२. नेपालमा प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्र प्राप्तिका लागि भएका पटक पटकका राजनैतिक आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु । साथै, राजनैतिक आन्दोलनका क्रममा बेपत्ता, घाइते र अपाङ्ग भएका नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान र सहानुभूति प्रकट गर्दछु ।

३. नेपाल लगायत पुरै विश्व जगत यतिबेला कोभिड–१९ को महामारीबाट आक्रान्त भइरहेको छ । कोभिड–१९ महामारीबाट सङ्क्रमित भई जीवन गुमाउनु हुने नगरवासी एवं सम्पूर्ण नेपाली नागरिकहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली प्रकट गर्दै शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु । साथै, उपचाररत सम्पूर्ण संक्रमित नागरिकहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

४. यस विषम परिस्थितिमा दिनरात खटिरहनु भएका सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्स तथा व्यवस्थापकीय कार्यमा खटिरहनु भएका कर्मचारी तथा कोभिड–१९ विरुद्धको अभियानमा सहकार्य र सहयोग गर्नुहुने जनप्रतिनिधी, राजनीतिक दल, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था, निजी क्षेत्र, सञ्चार जगत लगायत सम्पूर्ण नगरवासी नागरिकहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

५. यसै परिप्रेक्ष्यमा नगरको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक एवं पर्यटकिय क्षेत्रमा उपलब्ध सम्भावनाहरुको उचित व्यवस्थापन गरी नगरको समग्र विकास, सुशासन र समृद्धिका लागि मंगलसेन नगरपालिका दृढ संकल्पित रहेको छ ।

६. स्थानीय सरकार गठन भए पश्चात जनताले अनुभूत गर्ने गरी रुपान्तरण एवम् परिवर्तन र विकासका कार्यहरु शुरुवात भएका छन् । नगरका मुख्य एवम् प्रमुख आयोजनाहरू मध्ये केही सम्पन्न भईसकेका छन् । त्यसैगरी अन्य आयोजना क्रमशः सम्पन्न हुने क्रममा रहेका छन् ।

७. स्थानीय सरकार बनेको चार वर्ष पुरा भएको छ । शुन्य विन्दुबाट यात्रा शुरु गरेर नयाँ अनुभव र अभ्यासका साथ निकै महत्वपूर्ण र ठोस उपलब्धिहरु हासिल गर्न उपलब्ध साधन स्रोतहरुको समुचित प्रयोग र परिचालन गर्दै जनतामा विकास निर्माण लगायतका तमाम कामहरुबाट दरिलो आशा र विश्वासको जग तयार गर्न नगरपालिका सफल भएको छ ।

८. संघीयताको मूल मर्मलाई आत्मसात गर्दै नगरपालिकाले आधारभूत ऐन, नियम र नीतिहरुको तर्जुमा गरेर संघियताको संरचनालाई संस्थागत गर्न महत्वपूर्ण सफलता र उपलब्धिहरु हासिल गर्न नगरपालिकाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ ।

९. हामीले हाम्रो नगरपालिकालाई सामर्थ्य बोकेको सम्भावनायुक्त नगरका रुपमा चिनाउन सफल भएका छौ । यस कार्यमा आम जनता तथा राजनीतिक दल लगायत सबैबाट प्राप्त भएको सहयोगले नगरपालिकालाई थप उर्जा र प्रोत्साहन मिलेको छ । यस अवसरमा म सदस्यज्यू र सम्पुर्ण दाजुभाई दिदीबहिनीहरुमा विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

१०. नेपालको संविधानले प्रदान गरेका एकल तथा साझा अधिकार, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम मंगलसेन नगरपालिकाले अंगिकार गरेको लक्ष्य तथा राजनीतिक दलहरुले निर्वाचनका बेला जनतासामु जारी गरेका घोषणापत्रहरु र आवधिक योजना, योजना तर्जुमा दिग्दर्शनहरु, मध्यावधि समीक्षा र चार वर्षमा प्राप्त उपलब्धिहरु यस नगरपालिकाका लागि निरन्तरको गन्तव्य निर्धारण गर्ने र नगरपालिकाको नीति कार्यक्रम तथा योजना तर्जुमा गर्ने मूल आधार र मार्गदर्शन रहेका छन् ।

सदस्यज्यू एवं नगरवासीमहानुभावहरु

अब म आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा घोषित नीति तथा कार्यक्रमबाट प्राप्त भएका उपलब्धिहरूको बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

११. मंगलसेन नगरपालिकाले प्रकोप व्यवस्थापन कोष परिचालन गरी कोभिड-१९ महामारी रोकथाम, नियन्त्रण, उपचार तथा अन्य व्यवस्थापकीय कामहरु उपलब्ध साधन स्रोतहरुको अधिकतम परिचालन गरि गरिरहेको छ । यतिबेला नयाँ भेरिन्यट सहितको कोभिड-१९ महामारी रोकथाम, नियन्त्रण, उपचार तथा अन्य व्यवस्थापकीय कामका लागि नगरपालिकाद्वारा कार्ययोजनाका साथ आवश्यक संयन्त्रहरू परिचालित भइरहेका छन् । नगरपालिकाको सम्पूर्ण ध्यान दृष्टि यसैमा केन्द्रीत रहेको छ ।

१२. संविधानमा लिपिबद्ध समाजवाद उन्मुख राज्य र दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" अनुसार नगरपालिका **"स्वच्छ, सुखी समुन्नत नगर"** को उच्च अभियानमा लागेको सर्वविदितै छ । जस अनुसार जन-जीविका, रोजगारी, दिगो विकास, सामाजिक न्याय, स्थायी शान्ति, सुशासन र सन्तुलित पर्यावरणलाई मुख्य दायित्वको रूपमा नगरले आत्मसात् गरेको छ ।

१३. विकास तथा सुशासनका लागि कानूनी आधार तयार गर्ने सिलसिलामा आवश्यक नीति, ऐन, नियमावली, कार्यविधि, मापदण्ड, मार्गदर्शन गरी जम्मा ५६ वटा कानूनहरु निर्माण भएका जसमध्ये ३९ वटा राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ ।

१४. सरल र सहज सेवा प्रवाहको लागि २०७७ साल माघ २ गतेबाट नगरपालिकाले आफ्नै आधुनिक प्रशासनिक भवनबाट सेवा प्रवाह सुचारु गरेको छ साथै वडा नं ३ र ६ को आफ्नै वडा कार्यालय भवन, वडा नं ३, ४ र ६ को आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण भएको, वडा नं ५, ८ र १० मा नयाँ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र स्थापना भई सेवा प्रवाह सुचारु भएको र वडा नं १३ मा रहेको बाडा शहरी स्वास्थ्य क्लिनीकमा बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना गरी संचालनमा ल्याइएको छ ।

१५. नगरपालिका भित्रै आँखाको उपचार गर्ने कार्यमा सहजता ल्याउन नेपाल नेत्र ज्योती संघ अछामलाई सहयोग गरिएको छ ।

१६. नगर भित्रका ६०० जना सुत्केरी आमाहरुको स्वास्थ्य सुधारको लागि पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत सुत्केरी कोसली कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।

१७. नगरपालिकाका १० वटा माध्यमिक विद्यालयमा एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ।

१८. कमलबजार नगरपालिका संचालनमा रहेको आर.टी. पि.सि.आर. परिक्षण प्रयोगशाला संचालनका लागि सहयोग गरिएको छ।

१९. नगरका जोखिममा रहेका ७० जना गर्भवती महिलाहरुको उद्धारको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिएको छ।

२०. ५१ जना विपन्न, असहाय, लोपोन्मुख जाती (राउटे) र गम्भीर प्रकृतिका बिरामीहरुलाई आर्थिक सहायता र उपचार खर्च उपलब्ध गराईएको, कैलाशखोलामा आएको बाढीका कारण प्रभावित भएका १९६ जना कृषकहरुलाई खाद्यान्न सामाग्री राहत वितरण गरिएको छ ।

२१. विभिन्न वडामा रहेका निष्कृय महिला समूहहरुलाई सकृय एवं पुर्नगठन गरि परिचालन गरिएको छ ।

२२. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई जिविकोपार्जनको लागि सिपमूलक तालिम प्रदान गरिएको छ ।

२३. कोभीड १९ को कारण विद्यालय बन्द भएको अवस्थामा अवरुद्ध भएको पठन पाठनमा सहजता गर्न स्थानीय रेडियोबाट बैकल्पिक शिक्षा अन्तर्गत रेडियो शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।

२४. भौतिक संरचना निर्माण अन्तर्गत ३ वटा विद्यालयमा ४ कोठे भवन र ३ वटा विद्यालयमा छात्रा शौचालय निर्माण भईरहेको छ ।

२५. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत सम्पूर्ण किशोरीहरुलाई महिनावारी व्यवस्थापनका लागि निःशुल्क स्यानीटरी प्याड वितरण गरिएको छ ।

२६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत २६० जनालाई १०० दिन बराबरको रोजगारी प्रदान गरिएको छ ।

२७. मागमा आधारित कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत नगर क्षेत्रका २४४ जना साना तथा व्यवसायिक कृषकहरुले प्लाष्टीक घर निर्माण गरेका छन् साथै २९९ जना कृषकहरुलाई हिउँदे तरकारी बिउविजन वितरण गरिएको छ ।

२८. खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर हुने नगरको नीति अनुरुप ६७ रोपनी जग्गामा उन्नत जातको गहुँको बिउ वितरण गरिएको छ ।

२९. मंगलसेन नगरपालिकाको वडा नं १२ र १४ लाई आलु पकेट क्षेत्र र वडा नं ९ लाई धान पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरिएको छ ।

३०. वडा नं ६ र ७ मा मध्यपहाडी दुग्ध प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत भैसी पकेट क्षेत्र संचालन गरिएको छ ।

३१. बेरोजगार युवाहरुलाई पशुपालनमा व्यवसायिक बनाउन ७ जनालाई कुखुरा र ७ जनालाई कृषकहरुलाई बाख्रा वितरण गरिएको छ ।

३२. नगर भित्रको कृषि तथा पशु क्षेत्रको सम्पूर्ण तथ्याँक अभिलेख गर्न प्राविधिक परिचालन भई कृषि तथ्याँक संकलन कार्य अगाढी बढाईएको छ ।

३३. बाख्रापालन गरिरहेका कृषकहरुका लागि पशु प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत नश्लसुधारका लागि १४ वटै वडामा उन्नत जातका बोका वितरण गरिएको छ ।

३४. कृषकहरुको आय आर्जनमा बृद्धि र रुद्राक्ष व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न रुद्राक्षका २८०० विरुवा वितरण गर्ने कार्य भैरहेको छ ।

३५. नगरक्षेत्र भित्रका सहकारीहरुको अनुगमन गरि नियमनको लागि वर्गिकरणको कार्य भईरहेको छ ।

३६. लघुउद्धम सिर्जना गर्न २ जना लघुउद्धम सहजकर्ता मार्फत वडा नम्बर ३, ४, ५ र १२ मा उद्धम विकास तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।

३७. आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटन पर्वर्द्धन गर्न सुरेईकोट पर्यटकिय क्षेत्र, अयारबण्ड र मगलसेन दरवार क्षेत्रको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरि भट्टे–मालिका–सुरैकोट–ठूलासैन मालिका–धुम्रलोचनी–अयारबण्ड पर्यटकीय क्षेत्र विस्तारका लागि संघीय सरकारको साझेदारीमा ठेक्काको प्रक्रिया अगाडी बढाईएको छ । उक्त पर्यटन क्षेत्रले मंगलसेन नगरको विकासमा महत्वपूर्ण टेवा पुग्ने विश्वास लिईएको छ ।

३८. चित्रे–दय–डाडीमाटी–ढल्ले–ओलीगाउँ–रामारोशन पर्यटकीय मार्ग निर्माण भईरहेको र ठाटीखाँद–अयारबण्ड देखि कैलाश बहुमुखी क्याम्पस सडक, ठूलासैन–कवासेखोला सडक, तिखाडा–दय–चित्रे सडक, बाडा देखि खन्टाल्ना सडक, पिठिवान्ना बस्ती सडक, बस्ती–डाडीगडे सडकको स्तरोन्नती र निर्माण कार्य भईरहेको छ ।

३९. नगर गौरवको आयोजनाको रुपमा रहेको मंगलसेन खेलमैदान निर्माणको लागि जग्गा प्राप्ती र निर्माणको कार्य भईरहेको छ ।

४०. मंगलसेन नगरपालिका वडा नं ९ मा बिरे सुवाखेत झोलुङ्गे पुलको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

४१. नगर उज्यालो कार्यक्रम अन्तर्गत मंगलसेन बजार र ठूलासैन बजारमा सौर्य सडक बत्ती जडान गरी संचालनमा आएको छ ।

४२. नगर क्षेत्र भित्रका सडकको अभिलेखिकरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

४३. अछाम बुहुमुखी क्याम्पसमा छात्रावास र कैलाश बहुमुखी क्याम्पसको भवनको निर्माण कार्य भैरहेको छ ।

४४. मंगलसेन नगरपालिका र डिभिजन वन कार्यालयको सहजीकरणमा दरबार परिसरमा हरित पार्क निर्माणको कार्य अगाडी बढाईएको छ ।

४५. सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत नगर क्षेत्रका छनौट भएका २०६ जना लाभाग्राहीहरुलाई जस्तापाता वितरणको कार्य अगाडी बढाईएको छ ।

४६. वडा नं २, ४, ५ र ६ मा व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्य अनलाईन प्रणालीबाट संचालनमा ल्याईएको र १४ वटै वडामा व्यक्तिगत घटना दर्ता अभियान संचालन गरिएको साथै सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रम अन्तर्गत १४ वटै वडामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभाग्राहीहरुलाई विद्युतीय सूचिकरण गरिएको र सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको कार्य पूर्ण रुपमा बैंकीङ्ग प्रणालीबाट भुक्तानीको व्यवस्था मिलाईएको छ ।

४७. योजना, राजश्व र दर्ता चलानीका कार्यहरु सफ्टवेयरबाट कार्यान्वयन गरिएको छ।

४८. न्यायिक समितिमा परेका जम्मा १३ वटा उजुरी मध्ये १० वटा फछ्यौट भई ३ वटा फछ्यौटको चरणमा रहेको छ साथै ५ जना मेलमिलाप सहजकर्तालाई सूचि दर्ता गरिएको र सचिवालय तथा ईजलास कक्षको व्यवस्थापन गरिएको छ ।

४९. बेरुजुलाई शून्यमा झार्ने नीति अनुरुप चालु आ.व. मा कायम हुन आएको कूल बेरुजु मध्ये २५.६१ प्रतिशत बेरुजु फछ्यौट गरिएको छ।

सदस्य एवं नगरवासीमहानुभावज्यूहरु,

अब म मंगलसेन नगरपालिकाको आगामी आर्थिक बर्ष २०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछुः

५०. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा समतामूलक, समाज, समाजवाद उन्मूख अर्थतन्त्र, तीन खम्बे आर्थिक नीति, सबै प्रकारको भेदभाव उन्मूलन, नागरिक स्वतन्त्रता, मानव अधिकारको रक्षा, मौलिक हकहरुको प्रत्याभूति, राज्यका नीति तथा निर्देशक सिद्धान्त लगायत कानूनी राज्यको मूल्य र मान्यता अनुशरण गर्दै सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न मंगलसेन नगरपालिका प्रतिवद्ध रहेको छ ।

५१.नेपालको संविधान, पन्ध्रौ योजना, दिगो विकास लक्ष्य, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार, आवधिक योजना तथा कार्यक्रम र नगरका विगत बर्षहरुको नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई ध्यान दिदै नगरको आवश्यकता परिपूर्ती गर्न स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन, उद्योग, जलश्रोत र पूर्वाधारजस्ता क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

५२. कोरोना महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण, उपचार तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ । यसका लागि आश्यक स्रोत र साधनको प्रवन्ध गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य चौकी र शहरी स्वास्थ्य क्लिनीक मार्फत सरसफाई, जनचेतना र पोषणसँग सम्बन्धित कार्य मुख्य प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

५३.आवधिक योजनाको आधारपत्र तयार गरी सोको आधारमा आवधिक योजना तयार गरिनेछ ।

५४. कर्मचारी प्रशासनलाई थप जिम्मेवार, जवाफदेही र उत्तरदायी बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री, चुस्त, दुरुस्त र गुणस्तरीय बनाउन बिषयगत शाखा र सबै तहका कर्मचारीसँग काम, कर्तव्य, अधिकार र जिम्मेवारीको कार्यविवरण सहित कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ ।

५५. कानून कार्यान्वयनको प्रभावकारिताको सम्बन्धमा अध्ययन गरी आवश्यकताका आधारमा संसोधन तथा नयाँ कानून निर्माण गरिनेछ ।

५६. नगरबाट सम्पादित हुने कार्यसँग सम्बन्धित तथ्याँकहरुलाई एकिकृत गर्दै व्यवस्थित रुपमा अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

५७. सरकारी, सार्वजनिक, सामुदायिक, गुठी र बाँझो जग्गाको उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरीनेछ ।

५८. १४ वटै वडामा इन्टरनेट सेवा विस्तार गरी विद्युतिय शासन प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ र वडा स्तरमा राजश्व संकलन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन वडाका कर्मचारी र जनप्रतिनिधिको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । साथै कर्मचारी एवं जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारीता ल्याईनेछ ।

५९. नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई उच्च मनोबल कर्तव्यनिष्ठ बनाउन कार्य क्षमता अभिवृद्धि तथा प्रोत्साहन मूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६०. बालविकास सहयोगी कार्यकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीहरुलाई मापदण्ड बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराईनेछ ।

६१. आन्तरिक आयलाई बृद्धि गर्न नगरका सबै वडामा करदाता शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

६२. कार्यालयको सूचना प्रणालीलाई एकिकृत गरी व्यवस्थित गर्न सामुदायिक सूचना केन्द्रको संस्थागत विकास, डिजिटल नागरिक वडापत्र व्यवस्थापन गरिनेछ ।

६३. कर प्रणालीमा समावेशी सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै महिलाको नाममा व्यवसाय दर्ता गरी व्यवसाय संचालन गर्ने व्यक्तिलाई विशेष छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

६४. स्थानीय तहको वित्तीय अधिकार सम्बन्धि व्यवस्थाको पूर्ण रुपमा पालना गर्दै वित्तीय प्रशासन सुधारका लागि व्यवसायिक दक्ष र सुदृढ प्रशासनको विकास गर्ने र राजश्व परिचालनका दायरा बढाउन राजश्व सम्बन्धि अध्ययन गरी न्यूनतम करका दरमा राजश्व संकलन गर्न करका दायरा फराकिलो बनाईने छ ।

६५. बार्षिक बजेट विनियोजन गर्दा ५ लाख भन्दा कम लागत भएका योजनाको बजेटले ओगटेको बजेट हिस्सालाई निरुत्साहित गर्दै ठूला लागत भएका योजना कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ ।

६६. गैर सरकारी संस्था मार्फत संचालन तथा कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको बार्षिक कार्यक्रममा एकिकृत गरिनेछ ।

६७. बार्षिक खरिद योजना निर्माण गरी खरिद कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सेवा र वस्तु खरिद तर्फ ५ लाख तथा भौतिक निर्माण तर्फका कार्यमा रु.१० लाख भन्दा बढी लागत अनुमान भएमा प्रतिस्पर्धी, विश्वसनीय र मितव्ययीता बनाउन बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ ।

६८. जिन्सी प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउन, सार्वजनिक सम्पत्तीहरुको संरक्षण र अभिलेखिकरण गर्न सार्वजनिक सम्पत्ती व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) अनिवार्य लागू गरिनेछ ।

६९. कार्यालयबाट सम्पादित कार्यहरुको पारदर्शिता कायम गराउन सार्वजनिक समिक्षा, सार्वजिनक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, बुलेटिन प्रकाशन, कार्ययोजना सहितको भित्तेपात्रो प्रकाशन जस्ता कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७०. नगर भित्र संचालनमा रहेका सहकारीहरु र समुदायमा रहेका विभिन्न प्रकारका कोषहरुको अनुगमन गरी दर्ता, प्रवर्द्धन एवं व्यवस्थापन गर्न दर्ता तथा खारेजीको प्रकिया अवलम्बन गरिनेछ ।

७१. [illegible] वटै [illegible]

७२. [illegible]

७३. नागरिकहरुलाई सरल र सहज रुपमा सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउन कार्यालयमा [illegible] वटा [illegible]

७४. [illegible]

७५. [illegible] प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी [illegible], [illegible] र पुर्नस्थापनाका लागि आवश्यक पर्ने [illegible] व्यवस्था गरिनेछ ।

७६. [illegible], [illegible] बनाई [illegible] कार्यक्रमहरु संचालन गरीनेछ [illegible]

७७. [illegible]

७८. [illegible]

७९. [illegible]

८०. [illegible]

८१. [illegible]

८२. [illegible]

८३. [illegible]

८४. नयाँ निर्माण हुने सार्वजनिक पूर्वाधारहरुलाई बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता र वातावरणमैत्री बनाईनेछ ।

८५. बालक्लब तथा युवाक्लब संजालहरुको क्षमता विकास, दर्ता नविकरण तथा उनीहरुको नेतृत्वमा विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

८६. बालविवाह, लैङ्गिक हिंसा, सामाजिक कुरिती, छाउपडी लगायत अन्धविश्वास विरुद्ध जागरण अभियान संचालन गरिनेछ ।

८७. बाल तथा मातृशिशुमा सुधार ल्याउन पोषणयुक्त खानाको पहुँच, प्राप्ति र उपयोगको लागि पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै नगरपालिकालाई आगामी ३ बर्ष भित्र पोषणयुक्त नगर घोषणा गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

८८. हिंसा पिडित महिलाहरुलाई उद्धार तथा पुर्नस्थापना गर्न लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरि संचालनमा ल्याईनेछ ।

८९. एकल महिला, एच.आई.भी. संक्रमित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सीप विकास तालिम दिई जिविकोपार्जनमा टेवा पुर्याईनेछ ।

९०. नगरपालिका र संघ संस्थाहरुको साझेदारीमा हिंसामा परेका महिलाहरुलाई परामर्श तथा पैरवी सेवा प्रदान गरिनेछ ।

९१. नगरका जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

९२. सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत विपन्न परिवारका लागि खरको छाना विस्थापित गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

९३. युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन गर्न लागत साझेदारी योजनाहरु कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

९४. पालिकास्तरिय योजनाहरुमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई परिचालन गरी संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

९५. पशु उपज, पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका लागि उद्यमशिलताको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

९६. कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य तथ्याङ्क अध्यावधिक कार्यक्रम, इपिडेमियोलोजी रिपोटिङ्ग र पशु आहारा जस्ता कार्यक्रम संचालनमा ल्याईनेछ ।

९७. स्थानीय कृषि उपजको प्रवर्द्धन एवं बजारीकरण गर्न कृषि हाटबजारलाई व्यवस्थित एवं नगरका कम्तीमा ३ स्थानमा कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ ।

९८. नगरलाई दुग्धजन्य वस्तुमा आत्मनिर्भर बनाउन भैसी पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

९९. बाख्रापालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१००. कृतिम गर्भाधान कार्यक्रम मार्फत नश्ल सुधार गरी पशुजन्य उत्पादनमा बृद्धि गरिनेछ ।

१०१. उपभोक्ताहरुको हक हित संरक्षणका लागि गुणस्तरिय परीक्षण र नियमित अनुगमन मार्फत उपभोग्य वस्तुहरुको गुणस्तरता सुनिश्चित गरिनेछ ।

१०२. **सीप सिकौ, उद्ममी बनौ** नारालाई साकार पार्न महिला, दलित, विपन्न, सीमान्तकृत, अल्पसंख्यक, पिछडिएका वर्ग र द्वन्द प्रभावितलाई व्यवसायिक, सीपमूलक र रोजगारमूलक तालिमसहित उद्यमशिलतामा सहयोग पुर्याउन बीउ पूँजी र प्रविधि अनुदान उपलब्ध गराईनेछ ।

१०३. **एक स्थानीय तह एक औद्योगिक ग्राम स्थापना**का लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

१०४. **"नगर विकासको आधार, कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार"** भन्ने भट्टेमालिका, सुरैकोट, मालिका, धुम्रलोचनी, अयारबण्ड, कैलाशमुठ, अछाम दरबार जस्ता प्राकृतिक, साँस्कृतिक, धार्मिक र ऐतिहासिक सम्पदाहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरुको निर्माण गरिनेछ ।

१०५. युवाहरुको ज्ञान, सीप र क्षमतालाई कृषि पेशामा आकर्षित गर्न युवा लक्षित कृषि तथा पशुपंक्षी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै विस्तार गरिनेछ ।

१०६. खाद्यान्न, तरकारी र फलफूलजन्य उत्पादनलाई उच्च प्राथमिकता दिई उत्पादन अभिवृद्धि गर्न धान र आलु पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिदै सुन्तला पकेट क्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।

१०७. रैथाने बालीलाई प्रवर्द्धन गर्दै खाद्यान्न बाली उत्पादन बृद्धिका लागि कृषकहरुलाई उन्नत जातको बिउँ वितरण गरिनेछ ।

१०८. कृषि उत्पादनमा बृद्धि र बाह्रै महिना खेतीका लागि साना सिचाई, प्लाष्टिक टनेल घर निर्माण, कृषि बिउविजन वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१०९. सार्वजनिक संस्था एवं स्थानहरुको शान्ति सुरक्षा र सडक दुर्घटना समेतलाई ध्यानमा राख्दै नगरपालिका कार्यालय र मंगलसेन बजारमा सि.सि.टि.भी. जडानको कार्य गरिनेछ ।

११०. नगर भित्र हुन सक्ने अपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्न र नागरिकहरुको जिउ, धन, शान्ति सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउन वडा नं १३ र १४ मा प्रहरी चौकी स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।

१११. नगरपालिकाद्वारा आयोजना हुने सभा–समारोह तथा कार्यक्रम संचालनका लागि आधुनिक तथा सुविधा सम्पन्न सभाहलको निर्माण गरिनेछ ।

११२. १४ वटै वडा कार्यालयहरुको आफ्नै प्रशासनिक भवन निर्माण गर्ने नगरपालिकाको लक्ष्य अनुरुप कम्तीमा २ वटा वडा कार्यालयको भवन निर्माणको कार्य अगाडी बढाईनेछ ।

११३. कमजोर आर्थिक अवस्था भएका अल्पसंख्यक बादी समुदायलाई सुरक्षित आवास निर्माण कार्यको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

११४. नगर गौरवका सडक, आर्थिक केन्द्र जोड्ने सडकलाई बाह्रै महिना संचालनमा आउने गरी स्तरोन्नतीको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाईनेछ ।

११५. निर्माण सम्पन्न भएका सबै प्रकारका सडकको अध्यावधिक गर्दै निश्चित अनुपातमा स्तरन्नोती गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

११६. दिगो विकासका कार्यक्रमलाई स्थानीयकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

११७. सडक लगायत भौतिक सम्पत्ती संरक्षण, मर्मत सम्भार, आपतकालिन मर्मत, पुर्ननिर्माण एवं व्यवस्थापन गर्न मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ ।

११८. नगर उज्यालो बनाउने अभियान अन्तर्गत नगर भित्रका मुख्य मुख्य सार्वजनिक स्थानहरु (पाटी, पौवा, देवस्थल, कार्यालय, सडक,) मा बैकल्पिक उर्जा अन्तर्गत सौर्य सडक बत्ती जडान गरिनेछ ।

११९. नगर गौरवका आयोजनाका रुपमा बहुउदेश्यीय कर्बडहल सहितको मंगलसेन खेलमैदान निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२०. नगर तथा जिल्लास्तरका खेलकुद प्रतियोगितामा नगरपालिकाको सहभागिता बृद्धि गर्न प्रोत्साहनमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१२१. शहरी विकास मापदण्ड अनुरुप घर निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न अभिलेखिकरण गर्ने र घर नक्सा पास कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाईने छ ।

१२२. दलित समुदायको मौलिक तथा परम्परागत ज्ञान, सीप र कलाको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१२३. ३५ दिन भित्र जन्मदर्ता गराउने अभिभावकलाई प्रोत्साहन स्वरुप प्रदान गर्दै आईरहेको पोषण भत्ता र महिला स्वयमसेविकाहरुलाई दिईने प्रोत्साहन भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२४. नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुसँग आवश्यक समन्वय गरी अनाथ, टुहुरा, गरिब, जेहेन्दार, पिछडीएका वर्ग, विपन्न, अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्ती, पोशाक र शैक्षिक सामाग्रीको वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२५. कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा बैकल्पिक सिकाइ सहजीकरणका लागि नगरक्षेत्रका सम्पुर्ण विद्यालयलाई लक्षित गरी रेडियोबाट बैकल्पिक शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गरिने र टोल-टोलमा शिक्षक परिचालन गरि Home Schooling को अवधारणा अनुसार शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।

१२६. सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्म सम्पुर्ण विद्यार्थीहरुलाई विद्यालयमा नियमितता गराउन विद्यालयमा दिवाखाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२७. मंगलसेन नगरपालिका भित्रका प्रारम्भिक बालशिक्षा तथा विद्यालयहरुको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न तालिमको व्यवस्था, पुरस्कार र दण्डको नीति सहित आवश्यकता र विद्यार्थीको मापदण्ड बमोजिम विद्यालयको नक्शांकनका आधारमा अनुमति र गाभ्ने (मर्ज) गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२८. शिक्षा क्षेत्रको समग्र शैक्षिक योजना निमार्ण गर्न १० वर्षे नगर शिक्षा योजना निर्माणको कार्य तत्काल शुरु गरिने र नगरस्तरिय शिक्षाको नियमन र कार्य संचालन प्रकियाको थालनी गरिनेछ ।

१२९. सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा ६ देखि कक्षा १२ सम्मका अध्यनरत छात्राहरुका लागि सेनेटरी प्याड व्यवस्थापनको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१३०. नगरक्षेत्र भित्रका प्रारम्भिक बालशिक्षा केन्द्रलाई उचित ब्यवस्थापन गरी उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने बालशिक्षा केन्द्रलाई नमुना वालविकास केन्द्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।

१३१. आधारभूत तहको शिक्षामा स्थानीय भूगोल, सम्पदा पहिचान, आर्थिक, सामाजिक, भाषा, कला, सँस्कृति तथा परम्परालाई सम्वर्द्धन र जगेर्ना हुने गरि स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गरी लागू गरिनेछ ।

१३२. संस्थागत विद्यालयको दर्ता र नवीकरणको अनुगमन गरी आवश्यक मापदण्डका आधारमा कक्षा संचालन अनुमति प्रदान गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

१३३. बालविकास केन्द्रको भौतिक अवस्था, बालबालिकाको अवस्था अध्ययन र विश्लेषण गरी बालविकास केन्द्रको पुर्नवितरण गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१३४. अङ्ग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयको दरबन्दि नभएका आधारभुत तह (६-८) र माध्यमिक तह (९-१०) संचालित सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षण गर्न अङ्ग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयको विषयगत शिक्षकको व्यवस्थापन गर्न शिक्षण सहयोग अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ।

१३५. सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (STR) को आधारमा शिक्षक परिचालन (सरुवा) गर्ने नीति अपनाईनेछ।

१३६. “युवाका लागि खेलकुद तथा राष्ट्रका लागि योगदान” भन्ने मुल नाराका साथ माध्यमिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि नगरस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ।

१३७. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा, सूचना लगायतका सम्पूर्ण क्रियाकलापहरुको जानकारी गराउन नगरपालिकाले आम नागरिकमा सूचनाको हक स्थापित गराउने, कसैलाई पनि सूचनाबाट बन्चित नगराउने गरि सूचना प्रवाहको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी वनाईनेछ ।

१३८. सूचनालाई थप प्रवाकारी विश्वसनीय छरितो रुपमा जनसमुदायमा प्रवाह गर्न नगर भित्रका संचार माध्यमहरु (एफ एम रेडियो, पत्रपत्रिका, अनलाईन पत्रिका) संग समन्वय गर्दै नगरपालिकाबाट प्रवाहहुने जनचेतना मुलक सन्देश, सूचना, विज्ञापन समान रुपमा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१३९. राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक मापदण्ड अनुसार निदान केन्द्र , नसिंग होम तथा स्वस्थ्य सं ंस्थाको क्लिनिक दर्ता ,संचालन अनुमति र नियमनको साथै निजि अस्पताल, पोलिक्लिनिक र औषधि पसलहरुलाई विज्ञ टोलि बनाई कानुन बमोजिम अनुगमन र नियमन कार्य थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

१४०. जेष्ठ नागरीकको स्वास्थ्य जाँच, दिर्घरोगी हरुको स्वास्थ्य जाँच ,मानसिक रोगीहरुको स्वास्थ्य जाँचको साथै परामर्श सेवा समेत जिल्ला अस्पताल संग समन्वय गरी वडा वडामा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर (जन्ता संग डाक्टर कार्यक्रमलाई) निरन्तरता दिईने छ ।

१४१. नगर क्षेत्रका गर्भवति महिलाहरुलाई सुरक्षित प्रसुति सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१४२. प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा साथ कार्यक्रम लागु गर्नको लागी सुआहारा संग समन्वय गरीने छ, हाल स्वास्थ्य चौकीलाई किशोर किशोर मैत्री स्वास्थ्य संस्था स्थापनको लागी पहल गरीने छ र ७ वटा स्वास्थ्य चौकीमा निःशुल्क गर्भपतन सेवा पनि संचालन गरिने छ ।

१४३. ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।

१४४. नियमित खोप तथा राष्ट्रिय अभियानको समयमा खोप भण्डारणको लागि कोल्ड चेनको व्यावस्थापनमा पहल गरीने छ ।

१४५. जेष्ठ नागरीक (७० वर्ष भन्दा माथि) का लाई घर बाट जिल्ला अस्पताल सम्म पुरयाउनका लागी निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवालाई निरन्तरता गरीने छ ।

१४६. नगर क्षेत्र भित्रको भू–उपयोग सम्बन्धि नक्सा अभिलेखिकरण तथा अद्यावधिक गरी भू उपयोग सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१४७. नगरलाई कार्यक्षेत्र बनाई कार्यक्रम संचालन गरिरहेका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरुसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्यको नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।

सदस्य एवम् नगरबासीमहानुभावज्यूहरु,

प्रस्तुत गरिएको नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाउन नगरपालिका कार्यालय प्रतिवद्ध भएको व्यहोरा अनुरोध गर्न चाहान्छु । सिमित श्रोतको उपलब्धताका कारण नगरवाँसिहरुको

अपेक्षा अनुरुप पूर्ण रुपमा सम्बोधन गर्न नसकिएता पनि क्रमिक रुपमा सम्बोधन गर्दै जान सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी नगरपालिका अगाडी बढ्दै जानेछ ।

अन्त्यमा,

नगरपालिकाले कोभिड महामारीका चुनौतिका बिच आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छ । यस नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने मूल कर्तव्य र दायित्व नगरपालिकाको हुनेछ । उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको परिधिभित्र रही नगरपालिकाले अधिकतम प्रतिफल हासिल हुने गरी आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ का लागि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने व्यहोरा जानकारी गराउँदछु । नगरले परिकल्पना गरेको **स्वच्छ, सुखी र समुन्नत नगर**को मार्गचित्रलाई प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले आत्मसात गरेको छ । यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयमा नगरले सवै क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुबाट पूर्ण सहयोग प्राप्त हुने विश्वास राखेको छ । नगरको विकास प्रयास तथा कोरोना महामारी विरुद्धको अभियानमा प्राप्त सहयोग तथा सद्भाव प्रति सम्पुर्णमा पुनः हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

२०७८ साल असार ७ गते रोज २ शुभम् ......

. . . .

पदम बहादुर बोहरा
नगर प्रमुख